

บทที่ ๑

บทนำ

๑.๑ ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

วิทยุกระจายเสียงมีบทบาทมายาวนาน จากหนังสือเรื่องโลกของการกระจายเสียงจากจุดเริ่มต้นสู่ยุคโลกาภิวัตน์ วิภา อุตมฉันท ได้ในข้อคิดเห็นว่า “วิทยุกระจายเสียงทำหน้าที่เป็นสื่อในการเผยแผ่ข่าวสารตั้งแต่สมัยสงครามโลกครั้งที่๒เป็นต้นมาเพื่อใช้ในการโฆษณาประชาสัมพันธ์กับประชาชนเรื่อยมาจนถึงทุกวันนี้”^๑

สำหรับประเทศไทย นายบุญเกื้อ ครอบหาเวชกล่าวไว้ในหนังสือ นวัตกรรมการศึกษาว่า “ไทยเริ่มมีการส่งกระจายเสียงทางวิทยุ ตั้งแต่พ.ศ.๒๔๔๗ ในสมัยรัชกาลที่ ๕ โดยห้าง ปิกิริมของเยอรมัน”^๒

ในหนังสือความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับสถานีวิทยุกระจายเสียงและโทรทัศน์โดย นภาพรณ อัจฉริยะกุลและคณะเห็นว่า

ในวันที่ ๒๕ กุมภาพันธ์ พ.ศ. ๒๔๗๓ จึงได้มีพิธีเปิดสถานีวิทยุกระจายเสียงอย่างเป็นทางการด้วยการถ่ายทอดกระแสพระราชดำรัสของพระบาทสมเด็จพระปกเกล้าเจ้าอยู่หัว (รัชกาลที่ ๗) จากพระที่นั่งอมรินทรวินิจฉัยในพระบรมมหาราชวัง “การวิทยุกระจายเสียงที่จัดตั้งขึ้นและทำการทดลองตลอดมานั้นก็ด้วยความมุ่งหมายว่าจะส่งเสริม การศึกษา การค้าขาย และการบันเทิงแก่พสกนิกรประชาชน” ดังนั้น จึงใช้วันที่ ๒๕ กุมภาพันธ์ ของทุกปี เป็นวันวิทยุกระจายเสียงแห่งชาติ และสถานีวิทยุกระจายเสียงกรุงเทพที่พญาไท ได้เปลี่ยนชื่อเป็น สถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย และให้ย้ายสถานีไปที่แห่งใหม่ส่วนที่เดิมได้ถูกใช้เป็นโรงพยาบาลพระมงกุฎเกล้า กองทัพบกสถานีวิทยุกระจายเสียงทั่วประเทศ ทั้งนี้ ออกอากาศด้วยระบบคลื่นเอเอ็ม และ เอฟเอ็ม ก่อนมีรัฐธรรมนูญ ปี พ.ศ. ๒๕๔๐ มีจำนวนรวมทั้งหมด ๕๒๕ คลื่น ซึ่งอยู่ในกรุงเทพ ๗๗ คลื่น (เอเอ็ม ๓๘ และ เอฟเอ็ม ๓๙)

^๑วิภา อุตมฉันท, *โลกของการกระจายเสียงจากจุดเริ่มต้นสู่ยุคโลกาภิวัตน์*, (กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์การพิมพ์, ๒๕๔๖) หน้า ๓.

^๒บุญเกื้อ ครอบหาเวช, *นวัตกรรมการศึกษา*, พิมพ์ครั้งที่ ๕, (กรุงเทพมหานคร: SP Printing, ๒๕๔๓), หน้า ๒๕.

ส่วนภูมิภาค ๔๔๘ คลื่น (เอเอ็ม ๑๗๔ และ เอฟเอ็ม ๒๗๔) คลื่นความถี่ทั้งหมดเป็นของวิทยุกระจายเสียงที่มีทั้งหมดเป็นวิทยุกระจายเสียง กระแสหลักในสังคมให้เป็น ๒ รูปแบบ คือ วิทยุกระจายเสียงสาธารณะ คือ รัฐเป็นเจ้าของและดำเนินการ วิทยุกระจายเสียงธุรกิจ คือ เอกชนเป็นเจ้าของกิจการ วิทยุกระจายเสียงกระแสหลักทั้ง ๒ รูปแบบนั้นไม่สามารถตอบสนองความต้องการเฉพาะของแต่ละชุมชน ต่อมาจึงเกิดสถานีวิทยุกระจายเสียงอีกประเภทขึ้นมา คือ วิทยุเกิดกระจายเสียงชุมชน^๓

กสทช. มีอำนาจหน้าที่ดำเนินการจัดสรรคลื่นความถี่ และกำกับการประกอบกิจการวิทยุกระจายเสียง วิทยุกระจายเสียงโทรพิมพ์ และกิจการโทรคมนาคม. อันจะนำมาซึ่งประโยชน์สูงสุดแก่ประชาชน และก่อให้เกิดการแข่งขันโดยเสรีและอย่างเป็นธรรม^๔

เลขาธิการสหพันธ์วิทยุกระจายเสียงชุมชนแห่งชาติ ได้กล่าวในส่วนจัดเสวนาของสัมพันธวิทยุกระจายเสียงชุมชนแห่งชาติ ณ โรงแรมบางกอกกรุง กรุงเทพมหานคร นายวิชาญ อุ่นอก ให้ความเห็นไว้ในเรื่อง การกำกับดูแลวิทยุกระจายเสียงบทเรียนราคาแพงที่ กสทช.ต้องเรียนรู้ว่า

ที่ผ่านมาตั้งแต่มีการเปิดให้ขอขึ้นทะเบียนวิทยุกระจายเสียงชุมชน มีวิทยุกระจายเสียงขนาดเล็กหลายลักษณะขอขึ้นทะเบียนกว่า ๖,๐๐๐ สถานี และมีอีกราว ๑,๐๐๐ สถานีที่ไม่ยอมมากขึ้นทะเบียน ซึ่งวิทยุกระจายเสียง ๗,๐๐๐ กว่ากรณีนี้มีทั้งวิทยุกระจายเสียงชุมชน วิทยุกระจายเสียงธุรกิจขนาดเล็ก วิทยุกระจายเสียงการเมือง วิทยุกระจายเสียงศาสนา วิทยุกระจายเสียงของท้องถิ่นทำให้คนเข้าใจผิดว่าทั้งหมดคือ วิทยุกระจายเสียงชุมชน ส่งผลให้วิทยุกระจายเสียงชุมชนไม่ได้รับการสนับสนุนจากชุมชน เพราะถูกเข้าใจว่าเป็นวิทยุกระจายเสียงการเมือง หรือวิทยุกระจายเสียงขายของ แม้แต่หน่วยงานของรัฐ หรือ อบต.ก็ไม่กล้าตั้งงบประมาณออกมาสนับสนุนเพราะยังไม่มีระเบียบวิทยุกระจายเสียงชุมชน

สถานีวิทยุกระจายเสียงพุทธศาสนาประจำจังหวัดมีจำนวน ๑๓๐ สถานี^๕ กระจายทั่วประเทศ ซึ่งแต่ละสถานีก็มีความเข้มข้นในการแผ่ธรรมต่างกัน

สำหรับปัญหาของสถานีวิทยุกระจายเสียงบินหลา จ.ภูเก็ต เนื่องจากในปัจจุบัน สถานีวิทยุกระจายเสียงบินหลา จ.ภูเก็ต เป็นของเอกชนเพื่อเป็นสถานีวิทยุชุมชนเพื่อส่งเสริมและรักษา

^๓จิราพร วิทยศักดิ์พันธุ์ และคณะ, **คู่มือวิทยุกระจายเสียงชุมชน**, (เชียงใหม่ : พงษ์สวัสดิ์การพิมพ์, ๒๕๕๕), หน้า ๑๐.

^๔สำนักงาน กสทช, **ความเป็นมาสำนักงาน กสทช**, [ออนไลน์], แหล่งที่มา : www.nbtc.go.th/index, (มกราคม ๒๕๕๘)

^๕วัดนายโรง, **รายชื่อสถานีวิทยุกระจายเสียงพระพุทธศาสนาแห่งชาติประจำจังหวัด**, [ออนไลน์], แหล่งที่มา : <http://does.google.com/viewer> [มกราคม ๒๕๕๘].

วัฒนธรรมท้องถิ่นจังหวัดภูเก็ต มีรายการธรรมะ ด้วยการบรรยายธรรมะเพียง ๒ คาบเวลาคือ เฉพาะวันอาทิตย์ เพียง ๑ คาบต่อชม.โดยพระสงฆ์ ด้วยการบรรยายธรรมะทางพุทธศาสนา และในวันจันทร์-วันเสาร์ วันละ ๑ คาบต่อชม. ด้วยการถาม-ตอบธรรมะ ระหว่างนักจัดรายการฆราวาสกับผู้วิจัย สลับกับการเปิดเพลง สรุปว่า การจัดรายการธรรมะเพื่อการเผยแผ่ยังมีน้อยมาก

ดังนั้น ผู้วิจัยจึงมีความสนใจต้องการศึกษาความพึงพอใจของประชาชนในการเผยแผ่ธรรมในรายการธรรมะของสถานีวิทยุกระจายเสียงบินหลา จังหวัดภูเก็ต ตลอดจนความคิดเห็นของประชาชนที่มีการต่อการเผยแผ่ธรรมะทางวิทยุกระจายเสียงเพื่อที่จะได้หาทางแก้ไข เพิ่มเติม ทั้งปริมาณเวลา และคุณภาพเนื้อหาธรรมะ และปรับปรุงการจัดรายการเผยแผ่ธรรมจากสถานีวิทยุกระจายเสียงบินหลา จ.ภูเก็ต ต่อไป

๑.๒ วัตถุประสงค์ของการวิจัย

๑.๒.๑ เพื่อศึกษาแนวคิด ทฤษฎีการสื่อสารและวิธีการเผยแผ่ทางพุทธศาสนา

๑.๒.๒ เพื่อศึกษาวิจัยที่มีผลต่อความพึงพอใจของประชาชนในการเผยแผ่ธรรมของสถานีวิทยุกระจายเสียงบินหลา จังหวัดภูเก็ต

๑.๓ ตั้งสมมุติฐานเพื่อนำไปสู่

๑.๓.๑ การเผยแผ่ธรรมทางพระพุทธศาสนาทางสถานีวิทยุกระจายเสียงบินหลา จังหวัดภูเก็ต

๑.๓.๒ ความพึงพอใจของประชาชนในการเผยแผ่ธรรม ของสถานีวิทยุกระจายเสียงบินหลา จังหวัดภูเก็ต

๑.๔ ขอบเขตการวิจัย

ในการวิจัยนี้ เป็นการวิจัยเชิงปริมาณโดยกำหนดขอบเขตการวิจัย ดังนี้

๑.๔.๑ ขอบเขตด้านเนื้อหา ผู้วิจัยมุ่งศึกษาการเผยแผ่ธรรมทางพระพุทธศาสนาทางสถานีวิทยุกระจายเสียงบินหลา จ.ภูเก็ต

๑.๔.๒ ขอบเขตด้านประชากร กำหนดประชากรที่เกี่ยวข้อง คือ ผู้รับฟังสถานีวิทยุกระจายเสียงบินหลา จ.ภูเก็ต ที่มีอายุตั้งแต่ ๑๓ ปีขึ้นไป

๑.๔.๓ ขอบเขตด้านพื้นที่ กำหนดพื้นที่ ผู้วิจัยทำการศึกษา ในพื้นที่ ที่รับฟังการออกอากาศของสถานีวิทยุกระจายเสียงบินหลา จังหวัดภูเก็ต (เว้นจุดอับสัญญาณ) ครอบคลุมพื้นที่ในเขตจังหวัดภูเก็ต

๑.๔.๔ ขอบเขตด้านระยะเวลาดำเนินการวิจัย ตั้งแต่เดือน กันยายน พ.ศ. ๒๕๕๘ ถึง พฤศจิกายน พ.ศ. ๒๕๕๘

๑.๕ นิยามศัพท์ที่ใช้ในการวิจัย

๑.๕.๑ ความพึงพอใจ หมายถึง ความรู้สึกของประชาชนผู้รับฟังการเผยแพร่ธรรมทางสถานีวิทยุกระจายเสียงบินหลา จังหวัดภูเก็ต

๑.๕.๒ ผู้ฟังรายการวิทยุ หมายถึง กลุ่มผู้ฟังรายการสถานีวิทยุกระจายเสียงบินหลา จังหวัดภูเก็ต

๑.๕.๓ การเผยแพร่ หมายถึง การกระจายข้อมูลข่าวสาร ความรู้ทางธรรมในพุทธศาสนา ไปสู่ประชาชนทางสถานีวิทยุกระจายเสียงบินหลา จังหวัดภูเก็ต

๑.๕.๔ ประชาชน หมายถึง ผู้รับฟังข้อมูลข่าวสารทางธรรมในพระพุทธศาสนา ทางสถานีวิทยุกระจายเสียงบินหลา จังหวัดภูเก็ต

๑.๕.๕ สถานีวิทยุกระจายเสียงบินหลา จ.ภูเก็ต หมายถึงสถานีวิทยุกระจายเสียงชุมชนเป็นของเอกชน เป็นสถานีวิทยุกระจายเสียงเพื่อส่งเสริมและรักษาวัฒนธรรมท้องถิ่น จ.ภูเก็ต มี ๑ สถานี ครอบคลุมพื้นที่กระจายเสียงทั่วทั้งเกาะจังหวัดภูเก็ต

๑.๖ เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

เอกสารงานวิจัยและวิทยานิพนธ์ที่มีเนื้อหาสอดคล้องกันเรื่องนี้ คือ

๑.๖.๑ หนังสือ

๑.๖.๑.๑ กาญจนา แก้วเทพ ได้กล่าวไว้ในหนังสือ“วิทยุกระจายเสียงชุมชน (น่าจะ) เป็นกิจการของสงฆ์” สรุปความว่า

“พระสงฆ์ และวิทยุกระจายเสียงชุมชนต่างมีสถานภาพเป็น “ผู้ที่สื่อสารในพื้นที่สาธารณะ” ประชุมชนด้วยกันทั้งคู่ โดยที่ต่างฝ่ายอาจจะมีคุณลักษณะบางอย่างที่ร่วมกัน แต่ก็อาจมีบางคุณลักษณะที่แตกต่างกัน”^๖

๑.๖.๑.๒ เฉลิมศรี หุนเจริญ ได้กล่าวไว้ในหนังสือ “การผลิตรายการวิทยุกระจายเสียง” สรุปความว่า

รายการวิทยุกระจายเสียงนั้น ความมุ่งหมายก็เพื่อเสนอให้คนฟังได้รับความบันเทิงความรู้ และข่าวสาร โดยผ่านสื่อ คือ วิทยุกระจายเสียงเป็นการเสนอให้ในลักษณะที่ผู้ฟังต้องเต็มใจรับฟังเอง ผู้เสนอจะบังคับผู้ฟังไม่ได้ เพราะผู้ฟังวิทยุกระจายเสียงมีสิทธิที่จะไม่ฟัง คือ ปิดเครื่องรับ หรือเปลี่ยนไปฟังรายการอื่นทางสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งอื่นเมื่อใดก็ได้ ดังนั้น การที่จะทำให้มีคนสนใจฟังรายการที่ผลิต จึงต้องมีวิธีการที่จะทำให้รายการนั้นเป็นที่น่าสนใจให้ผู้ฟังต้องการที่จะฟังด้วยตัวของเขาเอง ซึ่งวิธีการดังกล่าวนี้ วิธีการเสนอรายการต่อผู้ฟังมีส่วนสำคัญอยู่มาก ถึงแม้ว่าผู้ผลิตรายการจะให้จัดทำทุกสิ่งทุกอย่างให้ดีสมบูรณ์แบบและน่าฟังเพียงใด หากขาดวิธีการนำเสนอที่ดีแล้ว ก็ไม่สามารถทำให้รายการนั้นๆ เป็นที่น่าสนใจ หรือดึงดูดใจคนให้มาฟังรายการที่ดีและสมบูรณ์แบบนั้นได้”^๗

๑.๖.๑.๓ บุญเกื้อ ควรพาเลช ได้กล่าวไว้ในหนังสือ “คู่มือการผลิตรายการวิทยุกระจายเสียง” สรุปความว่า

“ความสำเร็จของการจัดรายการวิทยุกระจายเสียงขึ้นอยู่กับความต้องการฟังของผู้ฟังอย่างเดียวนั้น ผู้จัดจึงจำเป็นต้องรู้จักประเมินผลรายการ ซึ่งจำเป็นต้องทำเป็นประจำเป็นระยะๆ ไป”^๘

๑.๖๕.๑.๔ จำนง อติรัตนสิทธิ์ ได้กล่าวไว้ในหนังสือ “สังคมวิทยาตามแนวพุทธศาสตร์” สรุปความว่า

^๖ กาญจนา แก้วเทพ, วิทยุกระจายเสียงชุมชน (น่าจะ) เป็นกิจของสงฆ์, (กรุงเทพมหานคร : บริษัท มิสเตอร์ก๊อปปี้ (ประเทศไทย) จำกัด, ๒๕๕๐), หน้า ๕.

^๗ เฉลิมศรี หุนเจริญ, การผลิตรายการวิทยุกระจายเสียง เทคนิคการเป็นผู้ประกาศ และผู้ดำเนินรายการ, (นนทบุรี : มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช, (๒๕๓๑) , หน้า ๔๘๙.

^๘ บุญเกื้อ ควรหาเวทย์, คู่มือการผลิตรายการวิทยุกระจายเสียง, (กรุงเทพมหานคร : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ, ๒๕๓๙), หน้า ๑๙.

พุทธศาสนาให้เสนอเทคโนโลยี หรือวิธีการนำมาใช้การปรับปรุงชีวิตของบุคคลในสังคม ให้ดีขึ้นในหลายระดับอาจจะเรียกได้ว่า เป็นเทคโนโลยีทางนามธรรม (Softwave Trehnology) ซึ่งรวมอยู่ในกลุ่มตามคิดและทฤษฎีต่างๆ หรือวิธีการนำมาใช้ในการปรับปรุงชีวิตของบุคคลในสังคมให้ดีขึ้นในหลายระดับ ซึ่งเทคโนโลยีในพระพุทธศาสนาก็คือ หลักคำสอนของพระพุทธเจ้าและของพระสาวกนั่นเอง^๙

๑.๖.๑.๕ เสถียรโกเศศ ได้กล่าวไว้ในหนังสือ “การศึกษาเรื่องประเพณีไทย”

สรุปความว่า

หลักการของของศาสนามีคำสอนเป็นแก่น และมีการประพฤติอันเป็นพิธีกรรมเป็นเปลือก และการนี้จะต้องพินิจพิเคราะห์ว่า พิธีกรรมให้สะท้อนให้เป็นแนวคิดอันสำคัญ พิธีกรรมทุกพิธีกรรมย่อมมีแนวคิดแฝงซ่อนอยู่ หากไม่สามารถวิเคราะห์เจาะลึกได้ ก็อาจจะมองว่าพิธีกรรมเป็นสิ่งเหลวไหล ไม่เป็นประโยชน์แต่อย่างใด เป็นการสลดที่ไม่สามารถเข้าใจลักษณะของวัฒนธรรมไทย ได้อย่างสมบูรณ์^{๑๐}

๑.๖.๒ วิทยานิพนธ์

๑.๖.๒.๑ พระราชบัญญัติ (ชยวโส/ไชยวงศ์) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง “ศึกษารูปแบบและแนวทางการเผยแพร่ธรรมทางสถานวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย ศึกษาเฉพาะกรณีการและผู้ดำเนินรายการเผยแพร่ธรรมแก่ประชาชนในวันอันมัสสวณะ ระหว่าง พ.ศ. ๒๕๓๗-๒๕๔๒” พบว่า

พระพุทธเจ้า พระสาวกให้ใช้อุปกรณ์การสื่อสารใกล้ตัวแสดงธรรมสั่งสอนประชาชนไปตามความนิมนต์น้อยใหญ่ ใช้สื่อบุคคลเป็นหลักปัจจุบันมีอุปกรณ์ และเทคโนโลยีเพื่อการสื่อสารในรูปแบบต่างๆ วิทยุกระจายเสียงที่พระสงฆ์ใช้ในการเผยแพร่งก็เป็นที่ช่องทางหนึ่งที่จะใช้สื่อสารหลักธรรมเพื่อเปลี่ยนพฤติกรรมของผู้ฟัง^{๑๑}

^๙จำนง อภิวัฒน์สิทธิ์, สังคมวิทยาตามแนวพุทธศาสตร์, พิมพ์ครั้งที่ ๒ (กรุงเทพมหานคร : กระทรวงศึกษาธิการ, ๒๕๓๐), หน้า ๓๕๓.

^{๑๐}เสถียรโกเศศ (นามแฝง), การศึกษาเรื่องประเพณีไทย, (กรุงเทพมหานคร : หน่วยพิมพ์และหน่วยจำหน่ายศาสนาภัณฑ์, ๒๕๑๔), หน้า ๑๙๕.

^{๑๑}พระราชบัญญัติ (ชยวโส/ไชยวงศ์), “ศึกษารูปแบบและแนวทางการเผยแพร่ธรรมเนวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย : ศึกษาเฉพาะกรณี การและผู้ดำเนินรายการเผยแพร่ธรรมแก่ประชาชนในวันอันมัสสวณะ ระหว่าง พ.ศ. ๒๕๓๙-๒๕๔๒”, วิทยานิพนธ์พุทธศาสตรมหาบัณฑิต, (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๔๘) , หน้า ๑๒๘.

๑.๖.๒.๒ สิริพิชญ์ เตชะไกรศรี ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง “การเผยแพร่ธรรมะเชิงรุกตามวิถีพุทธ : ศึกษาเฉพาะกรณี การจัดกิจกรรมธรรมะในสวน ณ สวนหลวง รส.” พบว่า

ในสมัยพุทธกาล พระพุทธเจ้าทรงใช้วิธีการเผยแพร่ธรรมะ โดยเสด็จไปแสดงธรรมแก่พุทธศาสนิกชนทุกระดับชั้นด้วยพระองค์เองโดยทรงใช้พุทธวิธีการสอนในรูปแบบต่างๆ จนทำให้พุทธศาสนาแพร่หลายไปทั่วมหัพททวีป (หลังพุทธกาล การเผยแผ่ธรรมะ โดยเด่นที่สุดในสมัยพระเจ้าอโศกมหาราช ให้ทรงส่งพระสมณทูต ๙ สาย ไปเผยแผ่พระพุทธศาสนาไปยังประเทศต่างๆ ในปัจจุบันให้มีวิวัฒนาการรูปแบบการเผยแพร่ธรรมะเชิงรุก ในรูปแบบจัดกิจกรรม โดยใช้หลักธรรมทางพุทธศาสนาประยุกต์ใช้^{๑๒}

๑.๖.๒.๓ พระวุฒิกรณ์ จุฑมกรโณ (พรพิมพ์) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง “ศึกษาเทคนิคและวิธีการเผยแพร่ธรรมของพระราชาวรมณี (ประยูร ธมมจิตโต) พบว่า

เนื้อหาพุทธธรรมของพระราชาวรมณี มีจุดเด่น คือ มีเนื้อเรื่องบรรยายธรรมเป็นลำดับขั้นตอน แต่ละประเด็น จะมีความรู้ใหม่ๆ ให้ขบคิดเสมอ โดยใช้ภาษาร่วมสมัย ฟังเข้าใจง่าย อธิบายพุทธธรรมได้ลุ่มลึกชัดเจน โดยสามารถสรุปประเภทเนื้อหาของพุทธธรรมที่ท่านนำมาเสนอให้ ๔ ประเด็น คือ เนื้อหาประเภทพัฒนาจิตใจเพื่อชีวิตที่ดีงาม เนื้อหาประเภทบูรณาการ และการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม เนื้อหาประเภท ผู้ดำเนินรายการเผยแผ่ธรรมะแก่ประชาชน เนื้อหาประเภทวิชาการ^{๑๓}

๑.๖.๒.๔ พระมหาบุญเลิศ ธมมทสี (โอสถ) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง “ศึกษาวิธีการเผยแพร่พระพุทธศาสนาของพระราชาวิทยาคม (หลวงพ่อกุณปริสุทโธ) สรุป พบว่า

หลวงพ่อกุณท่านเป็นพระที่ประชาชนศรัทธา เคารพ นับถือ เป็นอย่างมาก ท่านประสบความสำเร็จในการสื่อสาร จะเป็นการสนทนาหรือตอบปัญหาหรือว่าการใช้สื่อสัญลักษณ์ คือ การเคาะหัว แทนการประพรมน้ำพุทธรณ์ และวัตถุมงคล การฝังตะกรุด จะมีคนทุก

^{๑๒} สิริพิชญ์ เตชะไกรศรี, “การเผยแผ่ธรรมะ : ทางวิทยุกระจายเสียงเชิงรุกตามวิถีพุทธ : ศึกษาเฉพาะกรณีการจัดกิจกรรมธรรมะในสวน ณ สวนหลวง ร ๙”, วิทยานิพนธ์พุทธศาสตรมหาบัณฑิต, (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๔๙), หน้า ๑.

^{๑๓} พระวุฒิกรณ์ จุฑมกรโณ (พรพิมพ์), ศึกษาเทคนิคและวิธีการเผยแพร่ธรรมของพระราชาวรมณี (ประยูร ธมมจิตโต), วิทยานิพนธ์พุทธศาสตรมหาบัณฑิต, (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๔๓) หน้า ก.

ระดับไปหาท่านมิได้ขาด โดยเฉพาะ นักข่าว สื่อมวลชน จะติดตามนำเสนอข่าวท่านอยู่เสมอ^{๑๔}

๑.๖.๒.๕ สกลวัฒน์ เศรษฐตันกุล ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง “การบริหารจัดการวิฤกษ์กระจายเสียงชุมชนอย่างมีส่วนร่วมในชุมชนเกษตร ตำบลป่าสัก อำเภอเมือง จังหวัดลำพูน”^{๑๕} สรุปพบว่า

บุคคลหรือกลุ่มคนเป็นปัจจัยส่งผลต่อการทำงานของวิฤกษ์กระจายเสียงชุมชนประกอบด้วย คณะกรรมการ ผู้จัดการรายการ และชาวบ้านทั่วไป หรือผู้ฟัง ทุนเป็นปัจจัยสำคัญที่ทำให้การดำเนินส่วนของวิฤกษ์กระจายเสียงชุมชนฯ สามารถดำเนินต่อไปได้ ประกอบด้วยทุนที่เป็นเงิน และทุนที่เป็นเครื่องมือ อุปกรณ์ และการดำเนินงานมีปัจจัยที่สำคัญคือ การจัดการรายการ การกำหนดเป้าหมายของวิฤกษ์กระจายเสียงชุมชน และการวางแผนการดำเนินงานของวิฤกษ์กระจายเสียงชุมชน

จากการศึกษาหนังสือ และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องสรุปได้รับความรู้และวิธีการต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับการจัดการรายการธรรมะเพื่อเผยแผ่เป็นข้อๆ ดังนี้

๑. ได้รับวิธีการนำเสนอรายการธรรมะเพื่อการดึงดูดคนมาฟัง
๒. วิธีการประเมินความพึงพอใจในรายการเผยแผ่ธรรมะทางสื่อต่างๆ
๓. รู้วิธีการปรับปรุงชีวิตของคนในสังคมโดยใช้ธรรมะในหลักคำสอนของพระพุทธศาสนา
๔. ได้รู้รูปแบบในการเผยแผ่ธรรมะทางสถานีวิฤกษ์ต่างๆ
๕. วิธีการจัดการเผยแผ่ธรรมะอย่างมีส่วนร่วม
๖. การประยุกต์ใช้หลักธรรมทางพุทธศาสนาเผยแผ่ด้วยสื่อต่างๆ
๗. การบริหารจัดการวิฤกษ์กระจายเสียงในการเผยแผ่ธรรม

^{๑๔}พระมหาบุญเลิศ ธรรมทสสี (โณภู), “ศึกษาวิธีการเผยแผ่พระพุทธศาสนาของพระราชวิทยาคม (หลวงพ่อคุณ ปริสุทฺธ), วิทยานิพนธ์พุทธศาสตรมหาบัณฑิต, (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๔๓) หน้า ก.

^{๑๕}สกลวัฒน์ เศรษฐตันกุล “การบริหารจัดการวิฤกษ์กระจายเสียงชุมชนอย่างมีส่วนร่วมในชุมชนเกษตร ตำบลป่าสัก อำเภอเมือง จังหวัดลำพูน”, วิทยานิพนธ์วิทยาศาสตรมหาบัณฑิต, (สาขาวิชาส่งเสริมการเกษตรบัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, ๒๕๕๒) , หน้า ง.

จากการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องจึงสามารถนำมาประยุกต์ใช้กับงานที่จะ
วิจัยศึกษาความพึงพอใจของประชาชนในการเผยแพร่ธรรมในรายการธรรมะ ของสถานี
วิทยุกระจายเสียงบิณฑล จ.ภูเก็ต เป็นอย่างมาก

๑.๗ ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

๑.๙.๑ ทำให้ทราบแนวคิด ทฤษฎีการสื่อสารและวิธีการเผยแพร่ธรรมทางพุทธศาสนา

๑.๙.๒ ทำให้ทราบความพึงพอใจของประชาชนในการเผยแพร่ธรรมในรายการธรรมะ
โดยสถานีวิทยุกระจายเสียงบิณฑล จังหวัดภูเก็ต